

มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ
Occupational Standard and Professional Qualifications

สาขาวิชาชีพอุตสาหกรรมการพิมพ์

จัดทำโดย สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)
ร่วมกับ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

1. ชื่อมาตรฐานอาชีพ

สาขาวิชาชีพอุตสาหกรรมกราฟิก

2. ประวัติการปรับปรุงมาตรฐาน

ปรับปรุงหน่วยสมรรถนะหลัก หน่วยสมรรถนะย่อย และเกณฑ์การปฏิบัติงาน ตลอดจนเปลี่ยนแปลงระดับกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ คุณวุฒิวิชาชีพสาขาช่างออกแบบสิ่งพิมพ์ ผู้ปฏิบัติงานพิมพ์ดิจิทัล และช่างพิมพ์ออฟเซตบนแผ่น ให้สอดคล้องกับบริบทของภาคอุตสาหกรรมกราฟิกและบรรณารักษ์ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป

3. ทะเบียนอ้างอิง (Imprint)

N/A

4. ข้อมูลเบื้องต้น

บุคลากรในสาขาวิชาชีพอุตสาหกรรมกราฟิก สามารถจำแนกเป็น 3 กลุ่มตามกระบวนการในการพิมพ์ ได้แก่กระบวนการก่อนการพิมพ์ (Pre Press) กระบวนการพิมพ์ (Press) และกระบวนการหลังการพิมพ์ (Post Press) ซึ่งในแต่ละกระบวนการมีรายละเอียดดังนี้

งานก่อนการพิมพ์ (Pre-Press) กระบวนการก่อนการพิมพ์เป็นงานสร้างสรรค์เพื่อจะเตรียมส่งต้นฉบับไปสู่กระบวนการพิมพ์ทั้งนัยออกแบบ (Designer) นักคิด (Creative) และสำนักพิมพ์ (Publisher) ซึ่งงานที่ได้จะออกมาในรูปของเนื้อหา (Content) อาร์ตเวิร์ค (Artwork) และ งานออกแบบ (Art-Design)

งานพิมพ์ (Press) เป็นงานอุตสาหกรรมที่พึ่งพาการใช้เครื่องจักรในการผลิตเป็นหลักและอาศัยทักษะฝีมือของช่างผู้ควบคุมดูแลเครื่องจักร ให้สามารถผลิตงานสิ่งพิมพ์ได้ตรงตามความต้องการของลูกค้า และได้คุณภาพ ซึ่งช่างพิมพ์นั้นสามารถจำแนกย่อยออกได้เป็นช่างพิมพ์ในระบบการพิมพ์ต่างๆ อาทิ ช่างพิมพ์สกรีน ผู้ปฏิบัติงานพิมพ์ดิจิทัล ช่างพิมพ์ออฟเซต เป็นต้น

งานหลังการพิมพ์ (Post Press) เป็นการปฏิบัติงานในกระบวนการแปรรูปให้เป็นสินค้าสำเร็จรูป (Finishing) ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มหลักตามองค์ประกอบของอุตสาหกรรมกราฟิก

ทั้งนี้ผู้ปฏิบัติงานในอุตสาหกรรมกราฟิกนอกจากจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และสมรรถนะการทำงานแล้ว ยังต้องมีทักษะในด้านความปลอดภัยในการทำงาน การเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน และเจตคติที่ดีในการทำงาน ทั้งนี้เพื่อสร้างสิ่งพิมพ์ที่มีคุณภาพและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคได้

5. ประวัติการปรับปรุงมาตรฐานในแต่ละครั้ง

N/A

6. ครั้งที่

ครั้งที่ 1 พุทธศักราช พ.ศ. 2562

ครั้งที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2566

7. คุณวุฒิวิชาชีพที่ครอบคลุม (Professional Qualifications included)

สาขาวิชาชีพอุตสาหกรรมกราฟิก

สาขางานหลังพิมพ์

อาชีพช่างทำสำเร็จงานออฟเซต - งานทำเล่มหนังสือปกอ่อน ระดับ 5

8. คุณวุฒิวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง (Related Professional Qualifications)

N/A

9. หน่วยสมรรถนะทั้งหมดในมาตรฐานอาชีพ (List of All Units of Competence within this Occupational Standards)

รหัสหน่วยสมรรถนะ	เนื้อหา
40307	วิเคราะห์คุณภาพงานทำเล่มหนังสือ และเสนอแนะการแก้ปัญหาการทำเล่มหนังสือปกอ่อน
40308	วางแผนและควบคุมงานพิมพ์ทำเล่มหนังสือปกอ่อน

10. ระดับคุณวุฒิ

10.1 สาขาวิชาชีพอุตสาหกรรมกราฟิก สาขางานหลังพิมพ์ อาชีพช่างทำสำเร็จงานออฟเซต - งานทำเล่มหนังสือปกอ่อน ระดับ 5

คุณลักษณะของผลการเรียนรู้ (Characteristics of Outcomes)

มีสมรรถนะทางเทคนิคในการปฏิบัติงานและการจัดการค่อนข้างสูงในงานทำเล่มหนังสือปกอ่อน สามารถปฏิบัติงานที่ซับซ้อน สามารถคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ภายใต้สภาพแวดล้อมการทำงานในบริษัทที่มีการเปลี่ยนแปลงทั่วไป (ที่ไม่แน่นอน) ได้ด้วยตนเอง วางแผนและให้คำแนะนำเพื่อแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน ประเมินคุณภาพของงาน และพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานให้บรรลุตามเป้าหมาย

การเลื่อนระดับคุณวุฒิวิชาชีพ (Qualification Pathways)

การเลื่อนระดับคุณวุฒิวิชาชีพ (Qualification Pathways) ผู้ที่เข้าสู่การทดสอบคุณวุฒิวิชาชีพ ช่างทำสำเร็จงานออฟเซต-งานทำเล่มหนังสือปกอ่อน ระดับ 5 ต้องมีผลผลการเรียนรู้เทียบเคียงระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงด้านการพิมพ์หรือออกแบบกราฟิกขึ้นไป หรือมีประสบการณ์ทำงานในอุตสาหกรรมอย่างน้อย 3 ปี หรือผ่านคุณวุฒิวิชาชีพ สาขาอาชีพช่างทำสำเร็จงานออฟเซต-งานทำเล่มหนังสือปกอ่อน ระดับ 4

หลักเกณฑ์การต่ออายุหนังสือรับรองมาตรฐานอาชีพ

N/A

กลุ่มบุคคลในอาชีพ (Target Group)

หัวหน้าช่างทำเล่มหนังสือปกอ่อน
หมายเหตุ : (ข้อเสนอแนะเฉพาะสำหรับคุณวุฒิวิชาชีพนี้)
N/A

หน่วยสมรรถนะ (หน่วยสมรรถนะทั้งหมดของคุณวุฒิวิชาชีพนี้)

- 40307 วิเคราะห์คุณภาพงานทำเล่มหนังสือ และเสนอแนะการแก้ปัญหการทำเล่มหนังสือปกอ่อน
- 40308 วางแผนและควบคุมงานพิมพ์ทำเล่มหนังสือปกอ่อน

ตารางแผนผังแสดงหน้าที่

1. ตารางแสดงหน้าที่ 1

ประกาศใช้ ณ 24/08/2566

ตาราง 1 : FUNCTIONAL MAP แสดง KEY PURPOSE , KEY ROLES , KEY FUNCTION

ความมุ่งหมายหลัก Key Purpose	บทบาทหลัก Key Roles		หน้าที่หลัก Key Function	
คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย
พัฒนาศักยภาพของบุคลากรในอุตสาหกรรมการพิมพ์ให้สามารถแข่งขันและเป็นที่ยอมรับในระดับอาเซียน	40	ปฏิบัติงานด้านหลังการพิมพ์ให้ได้ตามมาตรฐานอาชีพ	403	ปฏิบัติงานทำเล่มหนังสือปกอ่อน

คำอธิบาย ตารางแผนผังแสดงหน้าที่เป็นแผนผังที่ใช้วิเคราะห์หน้าที่งานเพื่อให้ได้หน้าที่หลัก (Key Function)

2. ตารางแสดงหน้าที่ 1 (ต่อ)

ประกาศใช้ ณ 24/08/2566

ตาราง 2 : FUNCTIONAL MAP แสดง KEY FUNCTION , UNIT OF COMPETENCE , ELEMENT OF COMPETENCE

หน้าที่หลัก Key Function		หน่วยสมรรถนะ Unit of Competence		หน่วยสมรรถนะย่อย Element of Competence	
รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย
403	ปฏิบัติงานทำเล่มหนังสือปกอ่อน	40307	วิเคราะห์คุณภาพงานทำเล่มหนังสือและเสนอแนะการแก้ปัญหาการทำเล่มหนังสือปกอ่อน	40307.1	วิเคราะห์คุณภาพวัสดุที่ใช้ในการทำเล่มหนังสือปกอ่อน
				40307.2	วิเคราะห์ปัญหาทางงานทำเล่มหนังสือและเสนอแนะแนวทางแก้ไข
		40308	วางแผนและควบคุมงานพิมพ์ทำเล่มหนังสือปกอ่อน	40308.1	วางแผนวัสดุที่ต้องใช้งานทำเล่มหนังสือปกอ่อน
				40308.2	ควบคุมการปฏิบัติงานทำเล่มหนังสือปกอ่อน

คำอธิบาย

ตารางแผนผังแสดงหน้าที่ (ต่อ) เป็นแผนผังที่ใช้วิเคราะห์หน้าที่งานหลังจากได้หน้าที่หลัก (Key Function) เพื่อให้ได้ หน่วยสมรรถนะ (Unit of Competence) และหน่วยสมรรถนะย่อย (Element of Competence)

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ 40307
2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ วิเคราะห์คุณภาพงานทำเล่มหนังสือ และเสนอแนะการแก้ปัญหาการทำเล่มหนังสือปกก่อน
3. ทบทวนครั้งที่ 2 / 2566
4. สร้างใหม่ ☐ ปรับปรุง ☒

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

หัวหน้าช่างทำเล่มหนังสือปกก่อน

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

มีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์คุณภาพงานไส้สันทากาว โดยวิเคราะห์สาเหตุต่างๆ ที่มีผลต่อคุณภาพ ได้แก่ สมบัติของกาว การใช้เครื่องเย็บลวด เครื่องเจาะรู การใช้เลื่อยสลุ กาว ลวดเย็บ ที่เหมาะสม และใช้เครื่องเย็บลวดได้ถูกต้อง รวมทั้งการเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาในงานทำเล่มหนังสือที่เกิดขึ้นได้

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

ผู้ประกอบการวิชาชีพงานหลังพิมพ์

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

ผู้ปฏิบัติงานทำเล่มหนังสือปกก่อนระดับฝีมือเฉพาะทาง

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์การปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
40307.1 วิเคราะห์คุณภาพวัสดุที่ใช้ในการทำเล่มหนังสือปกก่อน	1.2 เลือกใช้วัสดุทำเล่มที่เหมาะสมกับลักษณะหนังสือที่จะทำเล่มได้ถูกต้อง 1.1 ทดสอบสมบัติการใช้งานของวัสดุทำเล่มได้ถูกต้อง	การสังเกตการณ์ ณ สถานที่ปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์
40307.2 วิเคราะห์ปัญหางานทำเล่มหนังสือและเสนอแนะแนวทางแก้ไข	2.1 วิเคราะห์ปัญหางานทำเล่มหนังสือที่เกิดจากวัสดุทำเล่มและเสนอแนะแนวทางแก้ไขได้ถูกต้อง 2.2 วิเคราะห์ปัญหางานทำเล่มหนังสือที่เกิดจากการใช้เครื่องเย็บลวดและเสนอแนะแนวทางแก้ไขได้ถูกต้อง	การสังเกตการณ์ ณ สถานที่ปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

- มีประสบการณ์ทำงานด้านการทำเล่มแบบเย็บลวดมาไม่น้อยกว่า 3 ปี
- ผ่านหน่วยสมรรถนะ 40305 ตรวจสอบคุณภาพงานทำเล่มหนังสือปกก่อนหลังตัดเจียน

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

1. ความสามารถในการทดสอบสมบัติการใช้งานของวัสดุทำเล่ม
2. ความสามารถในการเลือกใช้วัสดุทำเล่มให้เหมาะสมกับลักษณะหนังสือที่จะทำเล่ม
3. ความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาในงานทำเล่มหนังสือที่เกิดจากคุณภาพวัสดุทำเล่ม
4. ความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาในงานทำเล่มหนังสือที่เกิดจากการใช้เครื่องเย็บเล่ม
5. ความสามารถในการเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาในงานทำเล่มหนังสือได้

(ข) ความต้องการด้านความรู้

1. ความรู้เกี่ยวกับส่วนประกอบและลักษณะการทำงานของเครื่องเย็บเล่ม
2. ความรู้เกี่ยวกับประเภทและสมบัติการใช้งานของวัสดุทำเล่ม
3. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการทดสอบสมบัติการใช้งานของวัสดุทำเล่ม
4. ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการทำเล่มหนังสือ
5. ความรู้เกี่ยวกับการใช้เครื่องเย็บเล่ม
6. ความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือในการวิเคราะห์คุณภาพ

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

1. บันทึกรายการจากการสังเกต
2. บันทึกความคิดเห็นของหัวหน้างาน
3. รายงานผลการวิเคราะห์ปัญหางานทำเล่มหนังสือ

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

1. แบบทดสอบ
2. แบบสัมภาษณ์

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

N/A

(ง) วิธีการประเมิน

1. การประเมินความรู้ โดยใช้แบบทดสอบ และแบบสัมภาษณ์
2. การประเมินทักษะจากการประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยใช้การสังเกต รายงานผลการวิเคราะห์ปัญหางานทำเล่มหนังสือ และใบบันทึกความคิดเห็นจากหัวหน้างาน

15. ขอบเขต (Range Statement)

(ก) คำแนะนำ

1. สมบัติของวัสดุทำเล่มที่มีผลต่อการทำเล่มที่ควรทดสอบ
2. การเลือกใช้วัสดุทำเล่มต้องเหมาะสมกับลักษณะหนังสือ

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

N/A

16. หน่วยสมรรถนะรวม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

- 18.1 การสัมภาษณ์ (รายละเอียดตามคู่มือการประเมิน หน้า.....)
- 18.2 การทดสอบโดยข้อสอบ (รายละเอียดตามคู่มือประเมินหน้า.....)
- 18.3 การสังเกตการณ์ปฏิบัติงานในสภาพจริง หรือสภาวะจำลอง หรือผลงาน

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ 40308
2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ วางแผนและควบคุมงานพิมพ์ทำเล่มหนังสือปกอ่อน
3. ทบทวนครั้งที่ 2 / 2566
4. สร้างใหม่ ☐ ปรับปรุง ☒

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

หัวหน้าช่างทำเล่มหนังสือ

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

มีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์คุณภาพงานไสสันทากาว โดยวิเคราะห์หาสาเหตุต่าง ๆ ที่มีผลต่อคุณภาพ ได้แก่ สมบัติของกาว การใช้เครื่องไสสันทากาว เพื่อนำมาใช้เลือกวัสดุทากาวที่เหมาะสม และใช้เครื่องไสสันทากาวได้ถูกต้อง รวมทั้งการเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาในงานไสสันทากาวที่เกิดขึ้นได้

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

ผู้ประกอบการวิชาชีพงานหลังพิมพ์

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

ผู้ปฏิบัติงานทำเล่มหนังสือระดับฝีมือเฉพาะทาง

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์การปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
40308.1 วางแผนวัสดุที่ต้องใช้งานทำเล่มหนังสือปกอ่อน	1.1 รวบรวมข้อมูลปริมาณงานทำเล่มหนังสือปกอ่อนได้ครบถ้วน 1.2 กำหนดปริมาณวัสดุที่จำเป็นต้องใช้งานทำเล่มหนังสือปกอ่อนให้เพียงพอตามข้อมูลปริมาณงาน 1.3 นำเสนอแผนการใช้วัสดุในงานทำเล่มหนังสือปกอ่อนได้ทันต่อการใช้งาน	การสังเกตการณ์ ณ สถานที่ปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์
40308.2 ควบคุมการปฏิบัติงานทำเล่มหนังสือปกอ่อน	1.2 บันทึกข้อมูลปริมาณงานทำเล่มหนังสือปกอ่อนได้ถูกต้อง ครบถ้วน 1.1 ควบคุมการปฏิบัติงานทำเล่มหนังสือปกอ่อนให้เป็นไปตามกำหนดเสร็จ 2.3 จัดทำเอกสารสรุปการปฏิบัติงานทำเล่มหนังสือปกอ่อนได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน	การสังเกตการณ์ ณ สถานที่ปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

มีประสบการณ์ทำงานด้านการทำเล่มหนังสือปกอ่อนมาไม่น้อยกว่า 3 ปี

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

1. ความสามารถในการวางแผนวัสดุที่ใช้ในงานทำเล่มหนังสือปกอ่อน
2. ความสามารถในการจัดทำแผนการใช้วัสดุทำเล่มหนังสือปกอ่อน
3. ความสามารถในการกำหนดเสร็จของงานทำเล่มหนังสือปกอ่อน
4. ความสามารถในการควบคุมงานทำเล่มหนังสือปกอ่อนให้ทันกำหนดเสร็จ
5. ความสามารถในการจัดทำเอกสารรายงานการปฏิบัติงานทำเล่มหนังสือปกอ่อน

(ข) ความต้องการด้านความรู้

1. ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนและการควบคุมการผลิต
2. ความรู้เกี่ยวกับประเภทและสมบัติการใช้งานของวัสดุในงานทำเล่มหนังสือปกอ่อน
3. ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการทำเล่มหนังสือปกอ่อน
4. ความรู้เกี่ยวกับการเขียนรายงาน

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

1. บันทึกการรายการจากการสังเกต
2. บันทึกความคิดเห็นของหัวหน้างาน
3. เอกสารในการวางแผนความต้องการใช้วัสดุในงานทำเล่มหนังสือปกอ่อน
4. เอกสารในการควบคุมการปฏิบัติงานทำเล่มหนังสือปกอ่อน

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

1. แบบทดสอบ
2. แบบสัมภาษณ์

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

N/A

(ง) วิธีการประเมิน

1. การประเมินความรู้ โดยใช้แบบทดสอบ และแบบสัมภาษณ์
2. การประเมินทักษะจากการประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยใช้การสังเกต เอกสารในการวางแผนความต้องการใช้วัสดุในงานทำเล่มหนังสือปกอ่อน เอกสารในการควบคุมการปฏิบัติงานทำเล่มหนังสือปกอ่อน และใบบันทึกความคิดเห็นจากหัวหน้างาน

15. ขอบเขต (Range Statement)

(ก) คำแนะนำ

N/A

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

N/A

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

- 18.1 การสัมภาษณ์ (รายละเอียดตามคู่มือการประเมิน หน้า.....)
- 18.2 การทดสอบโดยข้อสอบ (รายละเอียดตามคู่มือประเมินหน้า.....)
- 18.3 การสังเกตการณ์ปฏิบัติงานในสภาพจริง หรือสภาวะจำลอง หรือผลงาน